

BEROEPSKWALIFICATIEDOSSIER

Schoenhersteller

////////////////////////////////////
BK-0538-1

1. Globaal

1.1 TITEL

Schoenhersteller

1.2 DEFINITIE

De schoenhersteller herstelt en vernieuwt diverse soorten schoeisel zoals schoenen, laarzen, sandalen, pumps ... teneinde deze duurzaam, comfortabel en zoveel mogelijk in de oorspronkelijke staat af te leveren.

1.3 EXTRA INFORMATIE

Het beroep van schoenhersteller situeert zich in de sector van de ambachten, meer bepaald in de sector van de lederbewerking. Het beroep situeert zich ook in de modesector. De schoenindustrie is erg modegevoelig, vooral wanneer het damesschoenen betreft. Het kan gaan om de meest uiteenlopende soorten schoeisel, zowel om laag als om hoog schoeisel.

De schoenhersteller werkt met de hand of machinaal (snijden, naaien, plakken ...). Sommige te herstellen onderdelen zijn uit andere materialen dan leder vervaardigd. De ter herstelling aangeboden schoenen zijn van uiteenlopende kwaliteit: het kan gaan om industrieel vervaardigde (gelijmde) schoenen en om handgemaakte (gestikte) schoenen.

De meeste schoenherstellers zijn eigenaar van een eigen hersteldienst-winkel en werken op zelfstandige basis. Een minderheid van de schoenherstellers werkt in loondienst van een onderneming, vaak een schoenherstelketen. Een schoenhersteller werkt meestal alleen: er wordt slechts bij uitzondering in teamverband gewerkt.

Het beroep focust in de eerste plaats op de technische hersteldienst. Daarvoor heeft de beroepsbeoefenaar een werkplaats waar de herstellingen uitgevoerd worden. Sommige schoenherstellers herstellen niet enkel schoeisel maar ook andere lederwaren zoals handschoenen, lederen kledij, boekentassen, geldbeugels, riemen... De meeste schoenherstellers bieden ook

onderhoudsproducten voor schoeisel aan.

De schoenhersteller is op de hoogte van mode en modetrends. De schoenhersteller werkt volgens de specificaties van de klanten en de hygiëne- en veiligheidsregels. De schoenhersteller moet kennis hebben van de eigenschappen van de diverse materialen (leder, kunststof, textiel, jute, hout, rubber ...), van lijmen en lijmtechnieken en van afwerkingsproducten. Hij heeft kennis van machines en gereedschappen (soorten, kenmerken, functies), van kleurenleer (kleuren, tinten, contrasten, schakeringen, groepen, combinaties, paletten), kan het werk efficiënt plannen, heeft kennis van de technologie van de schoen, beheerst de technieken van lederbewerking (snijden, knippen, doorslaan, splitten, schalmen, filteren, assembleren, stikken, afwerken) en geeft de technieken van het vak door. Het uitoefenen van het beroep vergt handigheid, creativiteit, originaliteit, nauwgezetheid en doorzettingsvermogen.

De belangrijkste delen van een schoen zijn de schacht en het onderwerk. De schacht bestaat uit het bovenleer en de voering. Het bovenleer is het mooiste leder aan de buitenkant van de schoen. De voering is het binnenste deel van de schacht. Het onderwerk van de schoen bestaat uit de binnenzool waarop de schoen is opgebouwd en de loopzool of buitenste zool. Sommige schoenen hebben ook een tussenzool, die zich tussen de loop- en binnenzool bevindt. De hak maakt ook deel uit van het onderwerk van de schoen. Een gelengveer of cambuur is een stuk dat wordt vastgemaakt in het holvoets of geleng als stevigheid bij de overgang van loopzool naar hak. Het conterfoor (contrefort) dient ter versteviging van de hiel. Voor de bovenkant van de schoen wordt doorgaans een eerder soepel materiaal gebruikt zoals leder, textiel en kunststof. De zool is vervaardigd uit een steviger, slijtvaster maar flexibel materiaal zoals leder en rubber. Lederen zolen zijn bevestigd aan de schoen door lijmen, naaien of spijkeren. De hak is gemaakt uit een weinig vervormbaar materiaal (vaak kunststof, al dan niet bekleed met een ander materiaal). Aangezien de zool en de hak het snelst slijten, zijn het de delen van de schoen die het vaakst hersteld moeten worden. De verschillende onderdelen van de schoen worden elk uit diverse materialen vervaardigd. De schoenhersteller gebruikt vaak leder bij het herstellen van schoenen: hij kiest het soort leder dat past bij het onderdeel van de schoen dat hersteld moet worden. Het bovenleer is een soepel leder dat gebruik wordt bij herstellingen aan de schacht van de schoen. Voeringsleer, waarmee herstellingen aan de binnenzijde van de schoen worden uitgevoerd, is eveneens soepel maar stevig. Zoolleer is steviger leder dat gebruikt wordt om het onderwerk van de schoen te herstellen.

Veruit de meeste schoenen die de schoenhersteller onder handen neemt zijn gekleefde schoenen afkomstig uit industriële massaproductie: de schoenhersteller ziet nog maar zelden gestikte handgemaakte schoenen.

De schoenhersteller snijdt nieuwe stukken leder en vervangproducten voor zolen en bovenwerk. Hij snijdt bovenleer, voeringsleer en zoolleer, naargelang het soort herstelling. Hij doet dit zodat het stuk op maat gemaakt is en zodat het vloeiend aansluit op het oorspronkelijke product. Daarnaast wordt ook ongelijke slijtage aan hakken en zolen door een afwijkend looppatroon weggewerkt, zodat de schoen in balans is. De schoenhersteller gebruikt verschillende technieken om zolen en bovenleer te hechten: lijmen, naaien/stikken en nagelen. Voor elk van deze technieken gebruikt hij het gepaste gereedschap en de geëigende machines. Om de lijm krachtiger te laten inwerken, schuurt hij zolen en hakken voor. De schoenhersteller lijmt onderdelen van schoenen en kleine lederwaren, waarna hij de gelijkde onderdelen perst, zodat de hechting van de verschillende onderdelen duurzaam is. Waar nodig maakt de schoenhersteller de gelijkde onderdelen eerst los. De schoenhersteller hecht onderdelen van schoenen en kleine lederwaren ook met garen. De schoenhersteller gebruikt verschillende hechtmethodes: stikken, doornaaien en aflappen. Het bovenwerk van schoenen

worden gestikt, hetzij om een duurzame hechting te verzekeren, hetzij om versierend stiksel te herstellen. Zolen naait de schoenhersteller door of lapt hij af, als de schoen oorspronkelijk zo gemaakt is. De schoenhersteller zet (delen van) een hak vast met nagels, om een duurzame hechting te verzekeren. Dit gebeurt alleen nog wanneer lijm onvoldoende zou zijn. De schoenhersteller nagelt ook zolen, als de schoen oorspronkelijk zo gemaakt is. De schoenhersteller bewaakt en/of corrigeert ook het loopcomfort van de schoen, zodat de schoen perfect rond de voet zit en aangenaam loopt. Dit houdt in dat de schoen goed aanpast, geen druk of wrijving veroorzaakt op de voet, en dat het loopvlak van de voet voldoende ondersteund wordt. Vervolgens werkt de schoenhersteller het herstellende product af, om het verzorgd en in de oorspronkelijke staat aan de klant terug te bezorgen. Hij freest nieuwe zolen, poetst het herstellende artikel op en verwijdert onzorgvuldigheden. Hij tracht steeds de oorspronkelijke stijl en maakwijze zo goed mogelijk te benaderen bij het herstellen van het artikel.

Het beroep van schoenhersteller leunt nauw aan bij enkele andere beroepen: lederbewerker/marokijnbewerker, schoenmaker, orthopedisch schoenmaker ... Het verschil met deze aanverwante beroepen is dat een schoenhersteller enkel 'herstelt'. Daar waar de orthopedisch schoenmaker medisch-orthopedische correcties voorgeschreven door een arts uitvoert, beperken de schoencorrigerende taken van de schoenhersteller zich tot het verbeteren van het loopcomfort van de consument door middel van enkele kleinere ingrepen.

De gereedschappen die de schoenhersteller gebruikt zijn door de eeuwen heen fundamenteel nauwelijks veranderd. Bepaald handgereedschap is door machines vervangen, maar het werkingsprincipe is nagenoeg ongewijzigd gebleven. Voor het herstellen van schoenen wordt de zogenaamde 'schoenmakersdrievoet' gebruikt (soms ook wel 'leest' genoemd, niet te verwarren met de 'echte' leest van de schoenmaker).

Herenschoenen worden vaak onderscheiden naar de wijze waarop ze gesloten worden: veterschoenen (met veters), monkschoenen (met gesp) en instappers (zonder veters noch gesp). Damesschoenen worden doorgaans ingedeeld volgens hun uiterlijke verschijningsvorm, vaak volgens de hoogte en de vorm van de hak: naaldhakken (hoge hak), stiletto's (zeer hoge en dunne hak), sleehakken (wigvormige hak), ballerina's (minimale of geen hak) ...

Het valt op dat sommige talen verschillende termen gebruik(t)en om de schoenmaker te onderscheiden van de schoenhersteller. In het Engels wordt de term cordwainer traditioneel gebruikt om de maker van nieuwe schoenen aan te duiden, terwijl de term cobbler meestal verwijst naar de hersteller van schoenen. In het Frans werd vroeger de term cordonnier gebruikt voor de maker van nieuwe schoenen en savetier voor de hersteller van schoenen. Veel nog gebruikte vakwoorden uit de schoenmakerswereld zijn van Franse oorsprong. De meeste goede Vlaamse schoenmakers gingen geregeld naar Parijs: naast de knepen van het vak brachten zij ook het jargon mee naar Vlaanderen. Daar er aanvankelijk geen specifieke Nederlandse schoenmakersvaktaal bestond, werden deze woorden ontleend aan het Frans: denk maar aan conterfoor, talon, ballon, roulette, cambreure, boeduurs, fassonneren, tigen ... Toen in het begin van de 20ste eeuw de vakschool ontstond, ontstond de nood aan een speciale vaktaal. Het duurde echter lang vooraleer de vertrouwde benamingen vervangen werden door Nederlandse equivalenten.

1.4 SECTOREN

- Andere
ambachtelijke sector
modesector

1.5 BETROKKEN (ARBEIDSMARKT)ACTOREN

Hoofdindieners

Interprovinciale Vereniging van het Schoenbedrijf vzw
Eddy Matyn (schoen_sleutels.eddy@icloud.com)
Iepersstraat 7
8800 Roeselare
0498304927

1.6 REFERENTIEKADER

Gehanteerde referentiekaders

- Competent-fiche (SERV): H240101 Lederartikelen, huiden monteren en assembleren, 18 december 2014
- Competent-fiche (SERV): B180201 Lederwaren en waren in soepele materialen maken (niet-kleding), 18 december 2014
- Competent-fiche (SERV): H241401 Artikels in leder en soepele materialen voorbereiden en afwerken, 18 december 2014
- Competent-fiche (SERV): D120601 Artikels in leer en soepele materialen herstellen, 23 maart 2015
- Beroeps(competentie)profiel: SERV, Beroepscompetentieprofiel Schoenhersteller, Brussel, september 2007, opgesteld door de SERV in samenwerking met de sociale partners die de beroepsbeoefenaars vertegenwoordigen

Relatie tot het referentiekader

Bij het opstellen van het beroepskwalificatiedossier van schoenhersteller werden volgende referentiekaders gebruikt:

1. Competent-fiches B180201, H240101, H241401 en D120601
2. SERV, Beroepscompetentieprofiel Schoenhersteller, Brussel, september 2007, opgesteld door de SERV in samenwerking met de sociale partners die de beroepsbeoefenaars vertegenwoordigen

1. Volgende Competent-fiches B180201, H240101, H241401 en D120601 werden geherformuleerd:
-Id: 3004

Samen met de klant de kenmerken van de opdracht bepalen volgens zijn wensen en behoeften

De klant op de hoogte stellen van de uitvoeringsvoorwaarden

Id: 17246

De klant inlichten en de herstellingen of aanpassingen van het artikel bepalen
werden als volgt geherformuleerd:

Bevraagt de opdrachtgever of leidinggevende (i.v.m. de kenmerken van de opdracht, de wensen en behoeften van de klant ...) en respecteert de afgesproken prijs en termijn.

-Id: 24102

Passen en noodzakelijke aanpassingen aanbrengen volgens verschillende criteria (esthetiek, comfort, dynamiek, ...)

Id: 17845

De vervaardigde onderdelen en artikels controleren en corrigeren (kleuraspecten, regelmatigheid van het naaiwerk, ...)

Id: 649

Controleren, correcties aanbrengen en niet-conforme producten afvoeren

Id: 424

Geproduceerde artikels controleren

Niet-conforme artikels afvoeren of herstellen

werden als volgt geherformuleerd:

Controleert en corrigeert de herstellende artikelen.

-Id: 4178

De beschadigde stukken uit elkaar halen, de vervangstukken knippen en de assemblage voorbereiden werd als volgt geherformuleerd:

Bereidt de te herstellen artikelen, de vervangstukken en de assemblage voor (snijden, bijsnijden, knippen, kloppen, splitten, afschuinen, schalmen, vullen, inbinden, vormen, perforeren, markeren, kleuren ...).

-Id: 25748

Artikelen herstellen of aanpassen: Schoenen, laarzen

werd als volgt geherformuleerd:

Herstelt artikelen en onderdelen van artikelen.

-Id: 16306

Machines en installaties schoonmaken

Id: 18027

Preventief of correctief basisonderhoud van machines of uitrustingen uitvoeren

werden als volgt geherformuleerd:

Voert preventief of correctief basisonderhoud van machines en gereedschappen uit.

-Id: 25830

De klant adviseren over het gebruik van onderhoudsproducten en -accessoires

Betalingen ontvangen

werd als volgt geherformuleerd:

Adviseert de klant over het onderhoud van het schoeisel.

-Id: 263

De technieken van het vak doorgeven of sensibiliseringsacties opzetten

werd als volgt geherformuleerd:

Geeft de technieken van het vak door.

-Id: 5146

De werkzaamheden bepalen voor de voorbereiding of de afwerking, afhankelijk van de materialen (huiden, leer, ...), producten (handtas, schoen, ...) en aangegeven fouten

werd als volgt geherformuleerd:

Bepaalt de werkzaamheden voor de uitvoering van de opdracht.

-Id: 19498

De machine instellen volgens de technische fiches

werd als volgt geherformuleerd:

Stelt de machines in volgens de technische fiches.

2. Volgende competenties uit het Beroepscompetentieprofiel Schoenhersteller werden geherformuleerd:

-Loopcomfort bewaken

werd als volgt geherformuleerd:

Bewaakt het loopcomfort.

-Zolen en hakken schuren

werd als volgt geherformuleerd:

Schuurt zolen en hakken.

-Lijmen

werd als volgt geherformuleerd:

Lijmt onderdelen van het schoeisel.

-Hechten met garen

werd als volgt geherformuleerd:

Hecht onderdelen van het schoeisel met garen.

-Nagelen

werd als volgt geherformuleerd:

Nagelt onderdelen van het schoeisel.

-Schoenen en kleine lederwaren afwerken

werd als volgt geherformuleerd:

Werkt het herstellde schoeisel af.

2. Competenties

2.1 OPSOMMING COMPETENTIES

Activiteiten	Vaardigheden			Kenniselementen per activiteitenblok
	Cognitieve	Probleemoplossende	Motorische	
1. Bouwt eigen deskundigheid op.				
• Leest vakspecifieke literatuur	✓			<ul style="list-style-type: none"> • Kennis van de sector • Kennis van de markt/leveranciers • Kennis van vakspecifieke literatuur
• Volgt recente vakspecifieke ontwikkelingen op	✓			
• Woont studiedagen, werkgroepen, congressen en/of andere vormingsinitiatieven bij	✓			
• Wisselt ervaringen en informatie uit met collega's	✓			
• Verwerkt vakspecifieke informatie	✓			
• Onderhoudt voeling met de sector	✓			
• Beheerst en onderhoudt de basistechnieken van het herstellen van schoeisel	✓			
2. Werkt met oog voor veiligheid, milieu, kwaliteit en welzijn.				
• Maakt onderscheid tussen gevaarlijke en niet gevaarlijke producten en afvalstoffen	✓			<ul style="list-style-type: none"> • Basiskennis van ergonomie • Basiskennis van gevaarlijke producten • Kennis van veiligheidsvoorschriften • Kennis van hygiëne-, veiligheid- en milieureglementering • Kennis van afvalsortering en optimale opslagomstandigheden • Kennis van de wettelijke richtlijnen i.v.m. afval, CBM's en PBM's • Grondige kennis van materialen, technieken, producten en gereedschappen voor het
• Vraagt om informatie in geval van twijfel over afvalstoffen		✓		
• Sorteert afval volgens de wettelijke richtlijnen	✓			
• Houdt zich aan de regels voor traceerbaarheid van producten	✓			
• Werkt ergonomisch verantwoord	✓			
• Gebruikt persoonlijke en collectieve beschermingsmiddelen (PBM's en CBM's)	✓			

Activiteiten	Vaardigheden			Kenniselementen per activiteitenblok
	Cognitieve	Probleemoplossende	Motorische	
<ul style="list-style-type: none"> Gaat veilig om met materialen en gereedschappen 	✓			herstellen van schoeisel
<ul style="list-style-type: none"> Zorgt voor optimale klimatologische omstandigheden (zoals gepaste vochtigheidsgraad en temperatuur) 	✓			
3. Organiseert de eigen werkplek ordelijk.				
<ul style="list-style-type: none"> Organiseert de eigen werkplaats rekening houdend met een logische werkvolgorde 	✓			<ul style="list-style-type: none"> Basiskennis van ergonomie Kennis van werkplanning
<ul style="list-style-type: none"> Richt de werkplaats (ergonomisch) in 	✓			
<ul style="list-style-type: none"> Houdt de werkplek schoon en ordelijk 	✓			
<ul style="list-style-type: none"> Bergt de eigen gereedschappen en hulpmiddelen op 	✓			
<ul style="list-style-type: none"> Labelt de artikelen en groepeerd ze per soort herstelling (vervanging van hak, herstelling van zool ...) 	✓			
<ul style="list-style-type: none"> Legt de gelabelde artikels op de voorziene plaats 	✓			
4. Bevraagt de opdrachtgever of leidinggevende (i.v.m. de kenmerken van de opdracht, de wensen en behoeften van de klant ...) en respecteert de afgesproken prijs en termijn.				
<ul style="list-style-type: none"> Stelt gericht vragen over de wens van de opdrachtgever of over de opdracht van de leidinggevende 	✓			<ul style="list-style-type: none"> Kennis van werkplanning Grondige kennis van ledersoorten en van andere soepele materialen Grondige kennis van eigenschappen van leder en van andere soepele materialen Grondige kennis van materialen, technieken, producten en gereedschappen voor het herstellen van schoeisel
<ul style="list-style-type: none"> Schat de haalbaarheid van de opdracht in 	✓			
<ul style="list-style-type: none"> Stelt materialen en toepassingen voor in functie van de technische vereisten, noden en budget 	✓			
<ul style="list-style-type: none"> Respecteert het tijds- en prijsbestek 	✓			
5. Bepaalt de werkzaamheden voor de uitvoering van de opdracht.				
<ul style="list-style-type: none"> Houdt zich aan de productieorder en technische fiche 	✓			<ul style="list-style-type: none"> Kennis van werkplanning Kennis van technische fiches Grondige kennis van ledersoorten

Activiteiten	Vaardigheden			Kenniselementen per activiteitenblok
	Cognitieve	Probleemoplossende	Motorische	
<ul style="list-style-type: none"> • Legt de vervangstukken en de artikelen die hersteld moeten worden klaar 	✓			<ul style="list-style-type: none"> • en van andere soepele materialen • Grondige kennis van eigenschappen van leder en van andere soepele materialen • Grondige kennis van materialen, technieken, producten en gereedschappen voor het herstellen van schoeisel • Grondige kennis van gebruik, soorten, kenmerken en functies van machines en gereedschappen voor het herstellen van schoeisel
<ul style="list-style-type: none"> • Kiest de materialen, technieken, producten en gereedschappen voor het herstellen van het artikel 	✓			
<ul style="list-style-type: none"> • Houdt bij de keuze van materialen en middelen rekening met de mogelijkheden, beperkingen, beschikbaarheid en kosten hiervan 	✓			
6. Stelt de machines in volgens de technische fiches.				
<ul style="list-style-type: none"> • Houdt zich aan de productieorder en de technische fiches 	✓			<ul style="list-style-type: none"> • Kennis van technische fiches • Grondige kennis van (het gebruik van) machines en gereedschap om te snijden • Grondige kennis van gebruik, soorten, kenmerken en functies van machines en gereedschappen voor het herstellen van schoeisel
<ul style="list-style-type: none"> • Stelt parameters manueel of computergestuurd in 	✓			
<ul style="list-style-type: none"> • Kiest een programma uit een keuzemenu voor de productie 	✓			
7. Bereidt de te herstellen artikelen, de vervangstukken en de assemblage voor (snijden, bijsnijden, knippen, kloppen, splitten, afschuinen, schalmen, vullen, inbinden, vormen, perforeren, markeren, kleuren ...).				
<ul style="list-style-type: none"> • Haalt het artikel of de versleten of beschadigde onderdelen uit elkaar 			✓	<ul style="list-style-type: none"> • Kennis van sjablonen • Kennis van kleurenleer • Grondige kennis van patroontekentechnieken • Grondige kennis van lederbewerkingstechnieken • Grondige kennis van manuele en machinale snijtechnieken • Grondige kennis van producten om lederartikelen te kleuren • Grondige kennis van ledersoorten en van andere soepele materialen • Grondige kennis van (het gebruik van) machines en gereedschap om
<ul style="list-style-type: none"> • Tekent een patroon af 			✓	
<ul style="list-style-type: none"> • Gebruikt een sjabloon om de vervangstukken uit te snijden 			✓	
<ul style="list-style-type: none"> • Kiest gereedschap of een machine in functie van de te snijden vorm en het materiaal 	✓			
<ul style="list-style-type: none"> • Bepaalt alvorens te snijden de rekriching van het materiaal door aan het bovenleer en voeringsleer te trekken 	✓			
<ul style="list-style-type: none"> • Snijdt of knipt stukken leder en vervangstukken uit andere materialen 			✓	

Activiteiten	Vaardigheden			Kenniselementen per activiteitenblok
	Cognitieve	Probleemoplossende	Motorische	
(rubber, textiel ...), manueel of met behulp van een machine				te snijden <ul style="list-style-type: none"> • Grondige kennis van eigenschappen van leder en van andere soepele materialen • Grondige kennis van gebruik, soorten, kenmerken en functies van machines en gereedschappen voor het herstellen van schoeisel
<ul style="list-style-type: none"> • Snijdt het bovenleer zodat de rekriching dwars op de scheur komt te staan 			✓	
<ul style="list-style-type: none"> • Schalmt een stuk bovenleer of voeringsleer pas af wanneer dit al naar maat van de herstelling is geknipt 			✓	
<ul style="list-style-type: none"> • Schalmt met een schoenmakersmes het stuk bovenleer of voeringsleer af langs de binnenzijde 			✓	
<ul style="list-style-type: none"> • Schalmt af zonder het formaat van het stuk bovenleer of voeringsleer te wijzigen 			✓	
<ul style="list-style-type: none"> • Snijdt het zoolleer en vervangproducten zodat het profiel aansluit bij de oorspronkelijke zool 			✓	
<ul style="list-style-type: none"> • Kleurt onderdelen en vervangstukken 			✓	
<ul style="list-style-type: none"> • Gebruikt machines voor het herstellen van schoeisel (combiné met voor- en naschuurgedeelte, draadsnijmachine, naai- en stikmachines, pikeermachine ...) 			✓	
<ul style="list-style-type: none"> • Gebruikt gereedschappen voor het herstellen van schoeisel (leest, holpijpjes, elzen, snijmes, lederschaar, schalmes, schaar, hamer, luchtdrukpers, machineplaat ...) 			✓	
8. Herstelt artikelen en onderdelen van artikelen.				
<ul style="list-style-type: none"> • Evalueert de technische en economische haalbaarheid van het herstellen van een artikel 	✓			<ul style="list-style-type: none"> • Kennis van kleurenleer • Kennis van herstellingstechnieken • Grondige kennis van de anatomie van de voet • Grondige kennis van lederbewerkingstechnieken • Grondige kennis van producten om lederartikelen te kleuren • Grondige kennis van bevestigingstechnieken en -
<ul style="list-style-type: none"> • Licht de klant in over de haalbaarheid en het verwachte resultaat van de herstelling 	✓			
<ul style="list-style-type: none"> • Herkent de verschillende maakmethoden van schoeisel (gelijmd, genaaid) 	✓			
<ul style="list-style-type: none"> • Houdt rekening met de anatomie van de voet 	✓			

Activiteiten	Vaardigheden			Kenniselementen per activiteitenblok
	Cognitieve	Probleemoplossende	Motorische	
(beenderen, spieren)				materialen <ul style="list-style-type: none"> • Grondige kennis van verstevigingstechnieken en -materialen • Grondige kennis van manuele en machinale assemblagetechnieken • Grondige kennis van ledersoorten en van andere soepele materialen • Grondige kennis van eigenschappen van leder en van andere soepele materialen • Grondige kennis van materialen, technieken, producten en gereedschappen voor het herstellen van schoeisel • Grondige kennis van gebruik, soorten, kenmerken en functies van machines en gereedschappen voor het herstellen van schoeisel
<ul style="list-style-type: none"> • Herstelt of vervangt versleten of beschadigde onderdelen (schacht, onderwerk, tussenkurklaag, deklappen, zool ...) 			✓	
<ul style="list-style-type: none"> • Assembleert de vervangstukken door te lijmen, te spijkeren, te stikken of te naaien 			✓	
<ul style="list-style-type: none"> • Reinigt het artikel of onderdelen van het artikel 			✓	
<ul style="list-style-type: none"> • Verstevigt het artikel of onderdelen van het artikel 			✓	
<ul style="list-style-type: none"> • Voert kleine orthopedische aanpassingen uit (ophogingen, correcties buitenoverloper, afwikkelingsbalk, fileren van de zool, andere materialen gebruiken ...) 			✓	
<ul style="list-style-type: none"> • Herstelt de kleur van het artikel of van onderdelen 			✓	
<ul style="list-style-type: none"> • Gebruikt machines voor het herstellen van schoeisel (combiné met voor- en naschuurgedeelte, nagelmachine, freesmachine, draadsnijmachine, naai- en stikmachines, pikeermachine ...) 			✓	
<ul style="list-style-type: none"> • Gebruikt gereedschappen voor het herstellen van schoeisel (leest, holpijpjes, elzen, snijmes, lederschaar, schalmes, schaar, hamer, luchtdrukpers, machineplaat ...) 			✓	
9. Bewaakt het loopcomfort.				
<ul style="list-style-type: none"> • Leest het slijtagepatroon van de schoen aan de hand van de binnenzool en de loopzool om afwijkingen in het looppatroon te ontdekken 	✓			<ul style="list-style-type: none"> • Kennis van herstellingstechnieken • Kennis van slijtage- en looppatronen (normale patronen versus afwijkingen) • Grondige kennis van verzolingstechnieken • Grondige kennis van de balans van de schoen • Grondige kennis van de anatomie
<ul style="list-style-type: none"> • Tekent de drukpunten en de versmalling van een laars af door de klant het schoeisel te laten passen 			✓	
<ul style="list-style-type: none"> • Brengt een mousse of kurk aan bovenop de cambruur (het gelangstuk) en onder de 			✓	

Activiteiten	Vaardigheden			Kenniselementen per activiteitenblok
	Cognitieve	Probleemoplossende	Motorische	
binnenzool, zodat er geen drukpunt ontstaat op de hiel van de voet				van de voet <ul style="list-style-type: none"> • Grondige kennis van lederbewerkingstechnieken • Grondige kennis van manuele en machinale assemblagetechnieken • Grondige kennis van ledersoorten en van andere soepele materialen • Grondige kennis van eigenschappen van leder en van andere soepele materialen • Grondige kennis van materialen, technieken, producten en gereedschappen voor het herstellen van schoeisel • Grondige kennis van gebruik, soorten, kenmerken en functies van machines en gereedschappen voor het herstellen van schoeisel
<ul style="list-style-type: none"> • Past de hoogte van de hak aan indien dit het loopcomfort verbetert 		✓		
<ul style="list-style-type: none"> • Verwijdert drukpunten met een knobbeltang of door de schoen op de leest te zetten zodat de schoen niet meer knelt 			✓	
<ul style="list-style-type: none"> • Schalmt bij een herstelling het leder af, zodat dit het loopcomfort niet hindert 			✓	
<ul style="list-style-type: none"> • Past de hoogte van de hak aan 			✓	
10. Schuurt zolen en hakken.				
<ul style="list-style-type: none"> • Schuurt de oorspronkelijke loopzool, zodat de nieuwe loopzool erop aansluit en er geen ongelijk loopoppervlak ontstaat 			✓	<ul style="list-style-type: none"> • Kennis van herstellingstechnieken • Kennis van slijtage- en looppatronen (normale patronen versus afwijkingen) • Grondige kennis van verzolingstechnieken • Grondige kennis van de balans van de schoen • Grondige kennis van de anatomie van de voet • Grondige kennis van lederbewerkingstechnieken • Grondige kennis van manuele en machinale assemblagetechnieken • Grondige kennis van ledersoorten en van andere soepele materialen • Grondige kennis van eigenschappen van leder en van andere soepele materialen • Grondige kennis van materialen, technieken, producten en
<ul style="list-style-type: none"> • Schuurt hakken zodat ze gelijk zijn en in het loopvlak van de loopzool liggen 			✓	
<ul style="list-style-type: none"> • Trekt de schoen op de schuurband in een vloeiende draaiende beweging naar zich toe 			✓	
<ul style="list-style-type: none"> • Kiest de korrel van de schuurband in functie van het materiaal en de fase van de bewerking 	✓			
<ul style="list-style-type: none"> • Ruwt de vezels op om een lederen zool voor te bereiden op het lijmen 			✓	
<ul style="list-style-type: none"> • Ontvet het oppervlak van thermoplastische en pvc zolen met een halogeneermiddel 			✓	

Activiteiten	Vaardigheden			Kenniselementen per activiteitenblok
	Cognitieve	Probleemoplossende	Motorische	
				gereedschappen voor het herstellen van schoeisel <ul style="list-style-type: none"> • Grondige kennis van gebruik, soorten, kenmerken en functies van machines en gereedschappen voor het herstellen van schoeisel
11. Lijmt onderdelen van het schoeisel.				
<ul style="list-style-type: none"> • Maakt lederen of rubberen gelijmde onderdelen los met solvent of warme lampen om beschadiging te vermijden 			✓	<ul style="list-style-type: none"> • Kennis van herstellingstechnieken • Grondige kennis van lederbewerkingstechnieken • Grondige kennis van lijmetechnieken en lijmkkenmerken • Grondige kennis van bevestigingstechnieken en -materialen • Grondige kennis van manuele en machinale assemblagetechnieken • Grondige kennis van ledersoorten en van andere soepele materialen • Grondige kennis van eigenschappen van leder en van andere soepele materialen • Grondige kennis van materialen, technieken, producten en gereedschappen voor het herstellen van schoeisel • Grondige kennis van gebruik, soorten, kenmerken en functies van machines en gereedschappen voor het herstellen van schoeisel
<ul style="list-style-type: none"> • Past de lijmsort aan aan de materialen die moeten gelijmd worden 	✓			
<ul style="list-style-type: none"> • Respecteert de aangegeven droogtijd van de lijm 	✓			
<ul style="list-style-type: none"> • Lijmt steeds in, ook wanneer er een hechting volgt met garen of nagels 			✓	
<ul style="list-style-type: none"> • Lijmt de verschillende onderdelen voorlopig op hun plaats in afwachting van een definitieve hechting met garen of nagels 			✓	
<ul style="list-style-type: none"> • Perst gelijmde onderdelen van schoenen door ze aan te kloppen op de leest met een schoenmakershamer, met een klem vast te zetten of onder de luchtdrukpers te persen 			✓	
<ul style="list-style-type: none"> • Lijmt zodat er bij het persen geen lijm op het bovenwerk terecht komt 			✓	
<ul style="list-style-type: none"> • Past de persplaat van de luchtdrukpers aan aan de grootte van de schoen 			✓	
<ul style="list-style-type: none"> • Past de druk van de luchtdrukpers aan naargelang er zachte of harde materialen en hakken of zolen geperst worden 			✓	
12. Hecht onderdelen van het schoeisel met garen.				
<ul style="list-style-type: none"> • Past de naald en draaddikte aan aan het soort materiaal dat gestikt moet worden 			✓	<ul style="list-style-type: none"> • Kennis van herstellingstechnieken • Grondige kennis van lederbewerkingstechnieken

Activiteiten	Vaardigheden			Kenniselementen per activiteitenblok
	Cognitieve	Probleemoplossende	Motorische	
<ul style="list-style-type: none"> • Stikt evenwijdig en recht 			✓	<ul style="list-style-type: none"> • Grondige kennis van doorgenaaid en randgenaaid werk • Grondige kennis van (het gebruik van) lederstikmachines • Grondige kennis van bevestigingstechnieken en -materialen • Grondige kennis van manuele en machinale naai- en stiktechnieken • Grondige kennis van manuele en machinale assemblagetechnieken • Grondige kennis van ledersoorten en van andere soepele materialen • Grondige kennis van eigenschappen van leder en van andere soepele materialen • Grondige kennis van materialen, technieken, producten en gereedschappen voor het herstellen van schoeisel • Grondige kennis van gebruik, soorten, kenmerken en functies van machines en gereedschappen voor het herstellen van schoeisel
<ul style="list-style-type: none"> • Haalt de schoen in een vloeiende draaibeweging langs de machine om een gelijkmatige steek en duurzame hechting te krijgen 			✓	
<ul style="list-style-type: none"> • Naait een onzichtbaar stuk bovenleer zo dicht mogelijk bij de rand van de loopzool 			✓	
<ul style="list-style-type: none"> • Markeert de plaats voor het aflappen op de buitenrand van de schoen door met de frees een groef te maken, zodat de rand niet beschadigd wordt 			✓	
<ul style="list-style-type: none"> • Klopt het naaiwerk aan doorgenaaide zolen plat op de leest zodat de hechting niet lost bij het dragen van de schoen 			✓	
<ul style="list-style-type: none"> • Naait met de hand wanneer het machinaal niet meer mogelijk is 			✓	
<ul style="list-style-type: none"> • Past de techniek van het doorgenaaid (ingeregen) werk toe 			✓	
<ul style="list-style-type: none"> • Past de techniek van het randgenaaid werk toe 			✓	
<ul style="list-style-type: none"> • Herstelt het naaiwerk 			✓	
13. Nagelt onderdelen van het schoeisel.				
<ul style="list-style-type: none"> • Past de lengte en dikte van de nagel aan om de hechting te waarborgen 			✓	<ul style="list-style-type: none"> • Kennis van herstellingstechnieken • Grondige kennis van lederbewerkingstechnieken • Grondige kennis van bevestigingstechnieken en -materialen • Grondige kennis van manuele en machinale assemblagetechnieken • Grondige kennis van ledersoorten en van andere soepele materialen • Grondige kennis van eigenschappen van leder en van andere soepele materialen
<ul style="list-style-type: none"> • Nagelt een losgekomen of nieuwe hak van binnen naar buiten 			✓	
<ul style="list-style-type: none"> • Schroeft de hak indien het model dit vereist 			✓	
<ul style="list-style-type: none"> • Slaait bij het plaatsen van een stifthak houten tappen in het spanbuisje van de hak 			✓	
<ul style="list-style-type: none"> • Gebruikt een andere hechtmethode wanneer een hak te smal is om te nagelen en er risico op beschadiging bestaat 		✓		

Activiteiten	Vaardigheden			Kenniselementen per activiteitenblok
	Cognitieve	Probleemoplossende	Motorische	
<ul style="list-style-type: none"> Nagelt recht in lijn met de hak, zodat de nagel de hak niet beschadigt 			✓	<ul style="list-style-type: none"> Grondige kennis van materialen, technieken, producten en gereedschappen voor het herstellen van schoeisel Grondige kennis van gebruik, soorten, kenmerken en functies van machines en gereedschappen voor het herstellen van schoeisel
<ul style="list-style-type: none"> Verwijdert nagels die doorgeven 			✓	
14. Werkt het herstellde schoeisel af.				
<ul style="list-style-type: none"> Snijdt het overtollige materiaal van zolen en hakken gelijkmatig weg zonder het bovenleer te beschadigen 			✓	<ul style="list-style-type: none"> Kennis van kleurenleer Kennis van herstellingstechnieken Kennis van preventieve conservatietechnieken voor schoeisel Kennis van (het gebruik van) machines en gereedschap om schoeisel te poetsen Grondige kennis van lederbewerkingstechnieken Grondige kennis van producten om lederartikelen te kleuren Grondige kennis van bevestigingstechnieken en -materialen Grondige kennis van ledersoorten en van andere soepele materialen Grondige kennis van eigenschappen van leder en van andere soepele materialen Grondige kennis van materialen, technieken, producten en gereedschappen voor het herstellen van schoeisel Grondige kennis van gebruik, soorten, kenmerken en functies van machines en gereedschappen voor het herstellen van schoeisel Grondige kennis van onderhoudsproducten, beschermingsproducten en
<ul style="list-style-type: none"> Trekt de schoen in een vloeiende draaibeweging langs de freesmachine om nieuwe zolen en hakken gelijkmatig af te werken 			✓	
<ul style="list-style-type: none"> Gebruikt afhankelijk van het materiaal de aangepaste freesmachine 			✓	
<ul style="list-style-type: none"> Verwijdert lijmresten en oud stiksel 			✓	
<ul style="list-style-type: none"> Gebruikt waar mogelijk de oorspronkelijke naaigaten zodat er geen oude naaigaten achterblijven 	✓			
<ul style="list-style-type: none"> Gebruikt materialen en een hechtingsmethode die in kleur en stijl zo nauw mogelijk aansluiten bij het oorspronkelijke artikel 	✓			
<ul style="list-style-type: none"> Gebruikt geen leer met onvolmaaktheden op zichtbare plaatsen 	✓			
<ul style="list-style-type: none"> Past de kleur op de oppoetsband aan aan de originele schoen 			✓	
<ul style="list-style-type: none"> Poetst het schoeisel op met behulp van de borstels van de combiné en met behulp van beschikbare onderhoudsproducten 			✓	
<ul style="list-style-type: none"> Brengt onderhouds-, beschermings- en 			✓	

Activiteiten	Vaardigheden			Kenniselementen per activiteitenblok
	Cognitieve	Probleemoplossende	Motorische	
conservatieproducten aan				<ul style="list-style-type: none"> conservatieproducten voor leder en voor andere soepele materialen Grondige kennis van afwerkingstechnieken voor schoeisel
<ul style="list-style-type: none"> Maakt het artikel klaar voor aflevering 	✓			
15. Controleert en corrigeert de herstelde artikelen.				
<ul style="list-style-type: none"> Voert productcontroles uit op basis van voorschriften, technische fiche en/of een model 	✓			<ul style="list-style-type: none"> Kennis van technische fiches Kennis van veiligheidsvoorschriften Kennis van kwaliteitsnormen en kwaliteitscontrole Kennis van hygiëne-, veiligheid- en milieureglementering Kennis van afvalsortering en optimale opslagomstandigheden Kennis van de wettelijke richtlijnen i.v.m. afval, CBM's en PBM's
<ul style="list-style-type: none"> Voert visuele controles uit 	✓			
<ul style="list-style-type: none"> Recupereert onderdelen volgens de richtlijnen 	✓			
16. Voert preventief of correctief basisonderhoud van machines en gereedschappen uit.				
<ul style="list-style-type: none"> Merkt afwijkingen, storingen of nood aan onderhoud op 		✓		<ul style="list-style-type: none"> Kennis van reinigingsproducten Kennis van materialen en technieken voor het onderhouden van machines en gereedschappen voor het herstellen van schoeisel Grondige kennis van gebruik, soorten, kenmerken en functies van machines en gereedschappen voor het herstellen van schoeisel
<ul style="list-style-type: none"> Houdt zich aan het onderhoudsplan en -richtlijnen 	✓			
<ul style="list-style-type: none"> Stelt (mee) de machines en gereedschappen veilig voor het uitvoeren van het onderhoud 	✓			
<ul style="list-style-type: none"> Voert kleine onderhouds- en herstellingswerkzaamheden uit (reinigen, smeren, onderdelen vervangen, vloeistoffen aanvullen ...) 			✓	
<ul style="list-style-type: none"> Meldt problemen die zelf niet op te lossen zijn aan de verantwoordelijke 		✓		
<ul style="list-style-type: none"> Reinigt machines en gereedschappen 			✓	
17. Adviseert de klant over het onderhoud van het schoeisel.				
<ul style="list-style-type: none"> Adviseert de klant over het gebruik van producten, technieken en accessoires om het schoeisel optimaal te onderhouden 	✓			<ul style="list-style-type: none"> Kennis van preventieve conservatietechnieken voor schoeisel

Activiteiten	Vaardigheden			Kenniselementen per activiteitenblok
	Cognitieve	Probleemoplossende	Motorische	
				<ul style="list-style-type: none"> • Grondige kennis van onderhoudsproducten, beschermingsproducten en conservatieproducten voor leder en voor andere soepele materialen
18. Geeft de technieken van het vak door.				
<ul style="list-style-type: none"> • Bouwt verder op reeds aanwezige kennis en vaardigheden 	✓			<ul style="list-style-type: none"> • Kennis van de sector • Kennis van werkplanning • Kennis van de markt/leveranciers • Kennis van vakspecifieke literatuur • Grondige kennis van ledersoorten en van andere soepele materialen • Grondige kennis van eigenschappen van leder en van andere soepele materialen • Grondige kennis van materialen, technieken, producten en gereedschappen voor het herstellen van schoeisel • Grondige kennis van gebruik, soorten, kenmerken en functies van machines en gereedschappen voor het herstellen van schoeisel
<ul style="list-style-type: none"> • Geeft uitleg over de uitvoering en het doel van de opdrachten 	✓			
<ul style="list-style-type: none"> • Demonstreert de werking van uitrusting en materiaal en/of licht methodieken en technieken toe 	✓			
<ul style="list-style-type: none"> • Deelt complexe opdrachten op in stappen 	✓			
<ul style="list-style-type: none"> • Past taalgebruik aan de medewerkers aan 	✓			
<ul style="list-style-type: none"> • Ondersteunt de medewerker bij het inoefenen van vaardigheden 	✓			
<ul style="list-style-type: none"> • Beantwoordt vragen van de medewerker 	✓			

2.2 BESCHRIJVING COMPETENTIES ADHV DE DESCRIPTORELEMENTEN

Kennis

- Basiskennis van ergonomie
- Basiskennis van gevaarlijke producten
- Kennis van de sector
- Kennis van sjablonen
- Kennis van kleurenleer
- Kennis van werkplanning
- Kennis van technische fiches
- Kennis van reinigingsproducten
- Kennis van herstellingstechnieken

- Kennis van de markt/leveranciers
  - Kennis van vakspecifieke literatuur
  - Kennis van veiligheidsvoorschriften
  - Kennis van kwaliteitsnormen en kwaliteitscontrole
  - Kennis van hygiëne-, veiligheid- en milieureglementering
  - Kennis van preventieve conservatietechnieken voor schoeisel
  - Kennis van afvalsortering en optimale opslagomstandigheden
  - Kennis van de wettelijke richtlijnen i.v.m. afval, CBM's en PBM's
  - Kennis van slijtage- en looppatronen (normale patronen versus afwijkingen)
  - Kennis van (het gebruik van) machines en gereedschap om schoeisel te poetsen
  - Kennis van materialen en technieken voor het onderhouden van machines en gereedschappen voor het herstellen van schoeisel
-
- Grondige kennis van verzolingstechnieken
  - Grondige kennis van de balans van de schoen
  - Grondige kennis van de anatomie van de voet
  - Grondige kennis van patroontekentechnieken
  - Grondige kennis van lederbewerkingstechnieken
  - Grondige kennis van lijmtechnieken en lijmkenmerken
  - Grondige kennis van doorgenaaid en randgenaaid werk
  - Grondige kennis van (het gebruik van) lederstikmachines
  - Grondige kennis van manuele en machinale snijtechnieken
  - Grondige kennis van producten om lederartikelen te kleuren
  - Grondige kennis van bevestigingstechnieken en -materialen
  - Grondige kennis van verstevigingstechnieken en -materialen
  - Grondige kennis van manuele en machinale naai- en stiktechnieken
  - Grondige kennis van manuele en machinale assemblagetechnieken
  - Grondige kennis van ledersoorten en van andere soepele materialen
  - Grondige kennis van (het gebruik van) machines en gereedschap om te snijden
  - Grondige kennis van eigenschappen van leder en van andere soepele materialen
  - Grondige kennis van materialen, technieken, producten en gereedschappen voor het herstellen van schoeisel
  - Grondige kennis van gebruik, soorten, kenmerken en functies van machines en gereedschappen voor het herstellen van schoeisel
  - Grondige kennis van onderhoudsproducten, beschermingsproducten en conservatieproducten voor leder en voor andere soepele materialen
  - Grondige kennis van afwerkingstechnieken voor schoeisel

Cognitieve vaardigheden

- Leest vakspecifieke literatuur
- Volgt recente vakspecifieke ontwikkelingen op
- Woont studiedagen, werkgroepen, congressen en/of andere vormingsinitiatieven bij
- Wisselt ervaringen en informatie uit met collega's
- Verwerkt vakspecifieke informatie
- Onderhoudt voeling met de sector
- Beheerst en onderhoudt de basistechnieken van het herstellen van schoeisel
- Maakt onderscheid tussen gevaarlijke en niet gevaarlijke producten en afvalstoffen
- Sorteert afval volgens de wettelijke richtlijnen

- Houdt zich aan de regels voor traceerbaarheid van producten
- Werkt ergonomisch verantwoord
- Gebruikt persoonlijke en collectieve beschermingsmiddelen (PBM's en CBM's)
- Gaat veilig om met materialen en gereedschappen
- Zorgt voor optimale klimatologische omstandigheden (zoals gepaste vochtigheidsgraad en temperatuur)
- Organiseert de eigen werkplaats rekening houdend met een logische werkvolgorde
- Richt de werkplaats (ergonomisch) in
- Houdt de werkplek schoon en ordelijk
- Bergt de eigen gereedschappen en hulpmiddelen op
- Labelt de artikelen en groepeerd ze per soort herstelling (vervanging van hak, herstelling van zool ...)
- Legt de gelabelde artikels op de voorziene plaats
- Stelt gericht vragen over de wens van de opdrachtgever of over de opdracht van de leidinggevende
- Schat de haalbaarheid van de opdracht in
- Stelt materialen en toepassingen voor in functie van de technische vereisten, noden en budget
- Respecteert het tijds- en prijsbestek
- Houdt zich aan de productieorder en technische fiche
- Legt de vervangstukken en de artikelen die hersteld moeten worden klaar
- Kiest de materialen, technieken, producten en gereedschappen voor het herstellen van het artikel
- Houdt bij de keuze van materialen en middelen rekening met de mogelijkheden, beperkingen, beschikbaarheid en kosten hiervan
- Houdt zich aan de productieorder en de technische fiches
- Kiest een programma uit een keuzemenu voor de productie
- Kiest gereedschap of een machine in functie van de te snijden vorm en het materiaal
- Bepaalt alvorens te snijden de rekriching van het materiaal door aan het bovenleer en voeringsleer te trekken
- Recupereert onderdelen volgens de richtlijnen
- Houdt zich aan het onderhoudsplan en -richtlijnen
- Stelt (mee) de machines en gereedschappen veilig voor het uitvoeren van het onderhoud
- Adviseert de klant over het gebruik van producten, technieken en accessoires om het schoeisel optimaal te onderhouden
- Bouwt verder op reeds aanwezige kennis en vaardigheden
- Geeft uitleg over de uitvoering en het doel van de opdrachten
- Demonstreert de werking van uitrusting en materiaal en/of licht methodieken en technieken toe
- Deelt complexe opdrachten op in stappen
- Past taalgebruik aan de medewerkers aan
- Ondersteunt de medewerker bij het inoefenen van vaardigheden
- Beantwoordt vragen van de medewerker
- Evalueert de technische en economische haalbaarheid van het herstellen van een artikel
- Licht de klant in over de haalbaarheid en het verwachte resultaat van de herstelling
- Herkent de verschillende maakmethoden van schoeisel (gelijmd, genaaid)
- Houdt rekening met de anatomie van de voet (beenderen, spieren)
- Leest het slijtagepatroon van de schoen aan de hand van de binnenzool en de loopzool om afwijkingen in het looppatroon te ontdekken

- Kiest de korrel van de schuurband in functie van het materiaal en de fase van de bewerking
- Past de lijmsort aan aan de materialen die moeten gelijmd worden
- Respecteert de aangegeven droogtijd van de lijm
- Maakt het artikel klaar voor aflevering
- Stelt parameters manueel of computergestuurd in
- Voert productcontroles uit op basis van voorschriften, technische fiche en/of een model
- Voert visuele controles uit
- Gebruikt waar mogelijk de oorspronkelijke naaigaten zodat er geen oude naaigaten achterblijven
- Gebruikt materialen en een hechtingsmethode die in kleur en stijl zo nauw mogelijk aansluiten bij het oorspronkelijke artikel
- Gebruikt geen leer met onvolmaaktheden op zichtbare plaatsen

Probleemoplossende vaardigheden

- Merkt afwijkingen, storingen of nood aan onderhoud op
- Meldt problemen die zelf niet op te lossen zijn aan de verantwoordelijke
- Vraagt om informatie in geval van twijfel over afvalstoffen
- Gebruikt een andere hechtmethode wanneer een hak te smal is om te nagelen en er risico op beschadiging bestaat
- Past de hoogte van de hak aan indien dit het loopcomfort verbetert

Motorische vaardigheden

- Haalt het artikel of de versleten of beschadigde onderdelen uit elkaar
- Snijdt of knipt stukken leder en vervangstukken uit andere materialen (rubber, textiel ...), manueel of met behulp van een machine
- Snijdt het bovenleer zodat de rekricting dwars op de scheur komt te staan
- Schalmt een stuk bovenleer of voeringsleer pas af wanneer dit al naar maat van de herstelling is geknipt
- Schalmt met een schoenmakersmes het stuk bovenleer of voeringsleer af langs de binnenzijde
- Schalmt af zonder het formaat van het stuk bovenleer of voeringsleer te wijzigen
- Snijdt het zoolleer en vervangproducten zodat het profiel aansluit bij de oorspronkelijke zool
- Kleurt onderdelen en vervangstukken
- Gebruikt machines voor het herstellen van schoeisel (combiné met voor- en naschuurgedeelte, draadsnijmachine, naai- en stikmachines, pikeermachine ...)
- Gebruikt gereedschappen voor het herstellen van schoeisel (leest, holpijpjes, elzen, snijmes, lederschaar, schalmmes, schaar, hamer, luchtdrukpers, machineplaat ...)
- Reinigt machines en gereedschappen
- Tekent een patroon af
- Gebruikt een sjabloon om de vervangstukken uit te snijden
- Herstelt of vervangt versleten of beschadigde onderdelen (schacht, onderwerk, tussenkurklaag, deklappen, zool ...)
- Assembleert de vervangstukken door te lijmen, te spijkeren, te stikken of te naaien
- Reinigt het artikel of onderdelen van het artikel

- Verstevt het artikel of onderdelen van het artikel
- Voert kleine orthopedische aanpassingen uit (ophogingen, correcties buitenoverloper, afwikkelingsbalk, fileren van de zool, andere materialen gebruiken ...)
- Herstelt de kleur van het artikel of van onderdelen
- Gebruikt machines voor het herstellen van schoeisel (combiné met voor- en naschuurgedeelte, nagelmachine, freesmachine, draadsnijmachine, naai- en stikmachines, pikeermachine ...)
- Gebruikt gereedschappen voor het herstellen van schoeisel (leest, holpijpjes, elzen, snijmes, lederschaar, schalmmes, schaar, hamer, luchtdrukpers, machineplaat ...)
- Tekent de drukpunten en de versmalling van een laars af door de klant het schoeisel te laten passen
- Brengt een mousse of kurk aan bovenop de cambruur (het gelengstuk) en onder de binnenzool, zodat er geen drukpunt ontstaat op de hiel van de voet
- Verwijdert drukpunten met een knobbeltang of door de schoen op de leest te zetten zodat de schoen niet meer knelt
- Schalmt bij een herstelling het leder af, zodat dit het loopcomfort niet hindert
- Past de hoogte van de hak aan
- Schuurt de oorspronkelijke loopzool, zodat de nieuwe loopzool erop aansluit en er geen ongelijk loopoppervlak ontstaat
- Schuurt hakken zodat ze gelijk zijn en in het loopvlak van de loopzool liggen
- Trekt de schoen op de schuurband in een vloeiende draaiende beweging naar zich toe
- Ruwt de vezels op om een lederen zool voor te bereiden op het lijmen
- Ontvet het oppervlak van thermoplastische en pvc zolen met een halogeneermiddel
- Maakt lederen of rubberen gelijmde onderdelen los met solvent of warme lampen om beschadiging te vermijden
- Lijmt steeds in, ook wanneer er een hechting volgt met garen of nagels
- Lijmt de verschillende onderdelen voorlopig op hun plaats in afwachting van een definitieve hechting met garen of nagels
- Perst gelijmde onderdelen van schoenen door ze aan te kloppen op de leest met een schoenmakershamer, met een klem vast te zetten of onder de luchtdrukpers te persen
- Lijmt zodat er bij het persen geen lijm op het bovenwerk terecht komt
- Past de persplaat van de luchtdrukpers aan aan de grootte van de schoen
- Past de druk van de luchtdrukpers aan naargelang er zachte of harde materialen en hakken of zolen geperst worden
- Past de naald en draaddikte aan aan het soort materiaal dat gestikt moet worden
- Stikt evenwijdig en recht
- Haalt de schoen in een vloeiende draaibeweging langs de machine om een gelijkmatige steek en duurzame hechting te krijgen
- Naait een onzichtbaar stuk bovenleer zo dicht mogelijk bij de rand van de loopzool
- Markeert de plaats voor het aflappen op de buitenrand van de schoen door met de frees een groef te maken, zodat de rand niet beschadigd wordt
- Klopt het naaiwerk aan doorgenaaide zolen plat op de leest zodat de hechting niet lost bij het dragen van de schoen
- Naait met de hand wanneer het machinaal niet meer mogelijk is
- Past de techniek van het doorgenaaid (ingeregen) werk toe
- Past de techniek van het randgenaaid werk toe
- Herstelt het naaiwerk
- Past de lengte en dikte van de nagel aan om de hechting te waarborgen
- Nagelt een losgekomen of nieuwe hak van binnen naar buiten
- Schroeft de hak indien het model dit vereist

- Slaat bij het plaatsen van een stifthak houten tappan in het spanbuisje van de hak
- Nagelt recht in lijn met de hak, zodat de nagel de hak niet beschadigt
- Verwijdert nagels die doorgeven
- Snijdt het overtollige materiaal van zolen en hakken gelijkmatig weg zonder het bovenleer te beschadigen
- Trekt de schoen in een vloeiende draaibeweging langs de freesmachine om nieuwe zolen en hakken gelijkmatig af te werken
- Gebruikt afhankelijk van het materiaal de aangepaste freesmachine
- Verwijdert lijmresten en oud stiksel
- Poetst het schoeisel op met behulp van de borstels van de combiné en met behulp van beschikbare onderhoudsproducten
- Brengt onderhouds-, beschermings- en conservatieproducten aan
- Past de kleur op de oppoetsband aan aan de originele schoen
- Voert kleine onderhouds- en herstellingswerkzaamheden uit (reinigen, smeren, onderdelen vervangen, vloeistoffen aanvullen ...)

Omgevingscontext

- Dit beroep wordt uitgeoefend in een atelier.
- Dit beroep wordt alleen of in teamverband uitgeoefend, al dan niet in een onderneming.
- De beroepsbeoefenaar toont respect voor het vak, collega's en concurrenten en vertegenwoordigt het beroep.
- Het beroep situeert zich in de ambachtelijke sector. De beroepsbeoefenaar moet steeds op de hoogte blijven van vakspecifieke ontwikkelingen.
- Sommige aspecten van de beroepsuitoefening kennen een beperkte mate van variatie.
- De ter herstelling aangeboden schoenen zijn van uiteenlopende kwaliteit: het kan gaan om industrieel vervaardigde (gelijmde) schoenen en om handgemaakte (gestikte) schoenen.
- Het beroep situeert zich in de modesector en is dus modegevoelig: de modecontext waarin de schoenhersteller actief is is dus onderhevig aan veranderingen.

Handelingscontext

- De opdrachten worden afgebakend in de tijd, wat deadlines met zich meebrengt; resultaatgerichtheid en stressbestendigheid zijn belangrijke eigenschappen.
- De beroepsbeoefenaar herstelt de aangeboden artikelen in hun oorspronkelijke staat
- De beroepsbeoefenaar moet op constructieve en professionele wijze informatie uitwisselen met klant/opdrachtgevers en collega's.
- De beroepsbeoefenaar handelt steeds binnen het eigen kennisdomein en vraagt in geval van problemen raad aan collega's.
- De beroepsbeoefenaar moet uiterst nauwkeurig en zeer geconcentreerd te werk gaan.
- De beroepsbeoefenaar moet gereedschappen en materialen zorgvuldig en nauwkeurig gebruiken.
- De beroepsbeoefenaar moet kwaliteitsvol en klantgericht handelen in alle omstandigheden: hij is in staat om in te schatten aan welke vereisten een product of dienst moet voldoen en kan hieraan tegemoet komen. Kwaliteit is zijn drijfveer.
- De beroepsbeoefenaar moet zich strikt aan de gemaakte afspraken houden.

- De beroepsbeoefenaar moet zich vlot kunnen aanpassen aan de wensen van de opdrachtgever of aan de opdracht van de leidinggevende wat een hoge mate van flexibiliteit vergt.
- De beroepsbeoefenaar moet de hygiëne-, veiligheid- en milieureglementering op de werkvloer respecteren.
- De beroepsuitoefening gebeurt vaak rechtstaand, vereist het aannemen van moeilijke lichamelijke houdingen en vraagt vaak repetitieve bewegingen: ergonomisch verantwoord werken is dus gewenst.
- De beroepsbeoefenaar geeft blijk van handigheid en beschikt over fijne manipulatieve vaardigheden.
- De beroepsbeoefenaar werkt met producten die schadelijk zijn voor de gezondheid (bv. solventen).
- De beroepsbeoefenaar werkt met machines en draaiende onderdelen.

Autonomie

Is zelfstandig in

- het uitvoeren van de eigen werkzaamheden (voorbereiden, herstellen, afwerken, controleren ...).
- het opbouwen van eigen deskundigheid (vakspecifieke literatuur lezen, vakspecifieke ontwikkelingen opvolgen, vakspecifieke informatie verwerken, de basistechnieken van het herstellen van schoeisel beheersen en onderhouden ...).
- het werken met oog voor veiligheid, milieu, kwaliteit en welzijn (veilig omgaan met materialen, producten en gereedschappen ...).
- het ordelijk organiseren van de werkplek (de werkplek schoon houden, de eigen gereedschappen en hulpmiddelen opbergen ...).
- het bevragen van de opdrachtgever of van de leidinggevende (i.v.m. de kenmerken van de opdracht, de wensen en behoeften van de klant ...).
- het respecteren van de gemaakte afspraken (het tijds- en prijsbestek ...).
- Het herstellen van de artikelen in hun oorspronkelijke staat.
- het bepalen en uitvoeren van de verschillende stappen van de opdracht (in functie van de vooropgestelde criteria van de opdracht).
- het kiezen van materialen, technieken, producten en gereedschappen voor het herstellen van het artikel (in functie van het beoogde resultaat).
- het herstellen van (onderdelen van) artikelen.
- het uitvoeren van preventief of correctief basisonderhoud van machines of uitrustingen (of het melden van problemen aan de verantwoordelijke).
- het gedurende lange tijd aan een taak werken zonder hulp of toezicht.

Is gebonden aan

- hygiëne-, veiligheid- en milieureglementering.
- de vooropgestelde criteria van de opdracht.

Doet beroep op

- kennisspecialisten bij eventueel gebrek aan specifieke expertise.

Verantwoordelijkheid

- Bouwt eigen deskundigheid op.
- Werkt met oog voor veiligheid, milieu, kwaliteit en welzijn.
- Organiseert de eigen werkplek ordelijk.
- Bevraagt de opdrachtgever of leidinggevende (i.v.m. de kenmerken van de opdracht, de wensen en behoeften van de klant ...) en respecteert de afgesproken prijs en termijn.
- Bepaalt de werkzaamheden voor de uitvoering van de opdracht.
- Stelt de machines in volgens de technische fiches.
- Bereidt de te herstellen artikelen, de vervangstukken en de assemblage voor (snijden, bijsnijden, knippen, kloppen, splitten, afschuinen, schalmen, vullen, inbinden, vormen, perforeren, markeren, kleuren ...).
- Herstelt artikelen en onderdelen van artikelen.
- Bewaakt het loopcomfort.
- Schuurt zolen en hakken.
- Lijmt onderdelen van het schoeisel.
- Hecht onderdelen van het schoeisel met garen.
- Nagelt onderdelen van het schoeisel.
- Werkt het herstellde schoeisel af.
- Controleert en corrigeert de herstellde artikelen.
- Voert preventief of correctief basisonderhoud van machines en gereedschappen uit.
- Adviseert de klant over het onderhoud van het schoeisel.
- Geeft de technieken van het vak door.

2.3 ATTESTEN EN VOORWAARDEN

Wettelijke attesten en voorwaarden

Er zijn geen wettelijke attesten of voorwaarden vereist.

3. Arbeidsmarktrelevantie / maatschappelijke relevantie

3.1 ARBEIDSMARKTRELEVANTIE

Vacatures

Vacatures

De evolutie van het aantal vacatures voor het beroep van schoen- en lederhersteller toont een enigszins golvend patroon: 24 (2013), 19 (2014), 30 (2015), 24 (2016), 14 (2017) en 45 (2018). De meeste vacatures in 2018 werden opgetekend in de regio's Brussel, Leuven en Vilvoorde. Eind december 2018 waren er in totaal 6 openstaande vacatures, voornamelijk in de regio's Brussel, Leuven en Vilvoorde. Cijfers: VDAB.

Tewerkstelling

Tewerkstelling

Eind december 2018 waren er voor het beroep van schoen- en lederhersteller 56 niet-werkende

werkzoekenden. Volgens leeftijdscategorie: 3 (-25 jaar), 33 (25-50 jaar) en 20 (+50 jaar). Volgens scholingsgraad: 42 (laaggeschoold), 10 (middengeschoold) en 4 (hooggeschoold). Volgens werkervaring: 4 (-6 maanden), 9 (6 maanden tot 2 jaar) en 43 (+2 jaar). De meeste niet-werkende werkzoekenden werden geregistreerd in de regio's Antwerpen en Limburg. Cijfers: VDAB.

3.2 MAATSCHAPPELIJKE EN CULTURELE RELEVANTIE

Belang vanuit het perspectief van (sport- en) cultuur(educatie) in de vrije tijd en het gezin

Het herstellen van schoeisel

Het beroep van schoenhersteller situeert zich in de modesector, meer bepaald in het segment van de lederbewerking. De schoenhersteller legt zich voornamelijk toe op het herstellen van diverse soorten schoeisel zoals schoenen, laarzen, sandalen, pumps. Sommige onderdelen van de artikelen zijn vervaardigd uit andere materialen. De ter herstelling aangeboden schoenen zijn van uiteenlopende kwaliteit: het kan gaan om industrieel vervaardigde (gelijmde) schoenen en om handgemaakte (gestikte) schoenen. De schoenhersteller moet op de hoogte blijven van mode en modetrends en gevoel hebben voor esthetiek. Zoals elk ambacht veronderstelt het herstellen van schoeisel zeer specifieke kennis en vaardigheden. Ambachtelijke vaardigheden zijn 'intelligente' manuele vaardigheden. Daarbij is er een bestendige wisselwerking tussen vaardigheden en kennis: enerzijds maakt specifieke kennis specifieke vaardigheden mogelijk, anderzijds doet men al doende nieuwe kennis op. Gedegen vorming en het onderhouden van de technieken zijn voorwaarden om zich het métier eigen te maken. De meeste schoenen zijn vervaardigd uit leder gebruikt dat afkomstig is van runderen omdat dat de sterkste huiden oplevert.

Belang vanuit sociaal-cultureel perspectief

Ambacht

Het herstellen van schoeisel is een echt ambacht en maakt daarmee deel uit van ons immaterieel erfgoed. Erfgoed is dat wat een groep mensen waardevol vindt om te bewaren. Vlaanderen heeft een lange en rijke ambachtelijke geschiedenis. In een geautomatiseerde, geïndustrialiseerde en hoogtechnologische wereld, worden vakmanschap, originaliteit en handwerk opnieuw hoog aangeschreven. De moderne economie zet in op geïndustrialiseerde en geautomatiseerde productieprocessen. Toch is onze samenleving nog grotendeels handmade. In de 21ste eeuw slaan ambachten een brug tussen het heden en het verleden: eeuwenoude technieken en materialen worden gecombineerd met moderne procedés, technologieën en tools. Traditie en innovatie vullen elkaar aan. Sommige traditionele procedés en technieken worden heruitgevonden. De ambachtsman herstelt vaak unieke gebruiksobjecten, soms in kleine oplagen of reeksen. De ambachtsman heeft het volledige proces letterlijk en figuurlijk in eigen handen en zijn persoonlijke inbreng en autonomie zijn groot. Daarin verschilt de ambachtsman van de industriële medewerker die eerder een schakel in een grotendeels machinaal productieproces is. Ambachtslui beantwoorden meestal aan een concrete vraag van klanten: ze leveren maatwerk, geen massaproductie of bandwerk. Sommige ambachtslui gaan verder dan het maken van gebruiksobjecten en gooien het over de kunstzinnige boeg: sommige producten zijn eerder een creatieve expressie van de maker en overstijgen de louter functionele waarde van het gebruiksobject. Ambachtslui worden gedreven door passie, hebben zin voor kwaliteit en perfectie en dragen creativiteit en originaliteit hoog in het vaandel. Heel wat ambachten zijn sterk vertegenwoordigd in het onderwijs: ons Vlaams onderwijs kent tal van opleidingen die leiden tot het uitoefenen van een ambacht. Sommige hebben zelfs internationale faam verworven.

Relevantie

Ambachten zijn onmiskenbaar relevant voor de 21ste eeuw. Ambachtslui leggen ondernemingszin, creativiteit, flexibiliteit en originaliteit aan de dag, aspecten die belangrijk zijn voor een goed draaiende economie en samenleving. De oude kennis, technieken en vaardigheden houden daarenboven een band met een gemeenschappelijk verleden in stand, hetgeen een collectief identiteitsbesef kan bevorderen. Het trage handwerk van ambachten zorgt voor een tegengewicht voor de snelle geïndustrialiseerde productieprocessen. Ambachtslui werken meestal met natuurlijke en hernieuwbare grondstoffen. Hun producten dragen dan ook bij tot het creëren van een duurzame economie en samenleving. Ambachtelijk producten zijn meestal vervaardigd uit kwalitatief hoogwaardigere materialen dan industrieel vervaardigde producten, zo typisch voor onze consumptie- en wegwerpmaatschappij. Dat betekent niet alleen dat ambachtelijk vervaardigde producten duurzamer zijn, maar ook dat ze gemakkelijker te herstellen zijn, hetgeen opnieuw bijdraagt tot een duurzame samenleving. Industrieel vervaardigde producten zijn vaak slechts (en soms zelfs doelbewust) beperkt houdbaar en moeten dus snel weggegooid worden om door nieuwe vervangen te kunnen worden. Kwalitatieve en duurzame producten kunnen het bewustzijn rond ethisch en duurzaam consumeren bevorderen. Ambachten kunnen dus gesitueerd worden in een circulaire economie waarbij volgens het cradle to cradle-principe niets verloren gaat. Schoenherstellers dragen in hoge mate bij aan de recyclingcultuur. Door herstel wordt voorkomen dat versleten producten weggegooid worden. De ambachtseconomie kan door haar manier van produceren en door haar organisatiestructuur bijdragen aan verantwoord en duurzaam ondernemen. Conclusie: de ambachtseconomie heeft niet enkel aandacht voor de economische waarde van een product, maar ook voor zijn symbolische en maatschappelijke toegevoegde waarde, in plaats van een maximaal economisch rendement op korte termijn na te streven. Die toegevoegde waarde situeert zich in de eerste plaats op vlak van originaliteit, kwaliteit en duurzaamheid in ecologisch, economisch, sociaal en cultureel opzicht.

Belang vanuit cultureel-historisch perspectief

Geschiedenis

De eerste voetbedekking van mensen heeft wellicht bestaan uit eenvoudige windsels. Daaruit werd de sandaal ontwikkeld die als het eerste echte schoeisel kan worden beschouwd. Het beroep van schoenmaker gaat terug tot de Romeinse tijd. De wijdverbreide Romeinse calceus bestond uit een lederen zool en lederen windsels die rond de voet en de enkel werden gebonden. Het bovenwerk en de zool werden met nagels aan elkaar bevestigd. Soms werd een dikkere zool gebruikt om mensen met een kleine gestalte en vrouwen groter te doen lijken. De Romeinse schoenmaker noemde zich graag calceolarius om zich te onderscheiden van de 'gewone' sandalarius (sandalenmaker). Naast deze makers van nieuwe schoeisel ontstond snel een ander beroep: dat van de sutor cerdo die uitsluitend schoeisel herstellde. De bekendste schoenmakers uit de Romeinse tijd waren Crispinus en Crispinianus. Deze broers, afkomstig uit een voornaam Romeins geslacht, hingen het christelijke geloof aan en werden daarom vervolgd door Diocletianus. Ze vluchtten naar Gallië (meer bepaald naar het huidige Soissons) waar ze het christelijke geloof verkondigden en waar ze schoenen vervaardigden: voor de armen belangeloos en voor de rijken tegen betaling. Op bevel van keizer Maximianus zijn ze de marteldood gestorven. De prefect Rictiovarus, een meedogenloze christenvervolger, liet de broers folteren o.a. met behulp van schoenmakerspriemen. Crispinus en Crispinianus zijn de patroonheiligen van de schoenmakers geworden (feestdag: 25 oktober).

Voor de industrialisering werden alle schoenen manueel vervaardigd. In de 2e helft van de 19e eeuw (vooral vanaf 1870) werd de productie van schoenen geïndustrialiseerd en werden er geleidelijk steeds minder schoenen ambachtelijk vervaardigd: de schoenmakers gingen zich meer toeleggen op

het herstellen van schoenen. Veel schoenherstellers leggen zich sinds geruime tijd ook toe op het maken van sleutels, sloten, stempels, nummerplaten of graveerwerk of op het slijpen van scharen en messen.

4. Samenhang

Zadelmaker	Hoedenmaker	Marokijnbewerker	Schoenmaker	Schoenhersteller	Kantwerker
------------	-------------	------------------	-------------	------------------	------------